

V. V. Bodrin — L. A. Avdeičev, **Jugoslavija**. Ekonomsko-geografičeskaja harakteristika. Izdatel'stvo »Misl«, Moskva 1970, strani 258.

Dva geografa z moskovske univerze, ki sta imela prilliko daljši čas prebiti v Jugoslaviji, sta s to knjižico dokazala, da sta se temeljito spoznala z našo državo, pa tudi z našo strokovno literaturo. V knjigi, ki je prvi originalni sovjetski priročnik družbene geografije Jugoslavije, sta najprej podala splošni pregled vse Jugoslavije, potem pa pregled po republikah. Knjiga, ki ni preobtežena s faktološkim gradivom, daje zanesljivo sliko o naši državi ter njenih posameznih predelih, dotika pa se tudi problematike, zlasti problematike bolj razvitih in manj razvitih predelov, ne, da bi nam skušala, kakor marsikatera podobna inozemska knjiga te vrste, soliti pamet pri nadaljnjem urejanju našega prostora (čeprav bi ravno to morda pričakovali od sovjetskih avtorjev). V knjigi je nekaj prav dobrih regionalnih karakteristik; kot primer naj navedem samo označbo Zagreba in njegove gospodarske vloge v Jugoslaviji. Malokateri značilnejši pojav je prezrt, Slovencem se bo nedvomno dopadlo, da so omenjene naše manjšine v Italiji in Avstriji, česar celo v domačem tisku iz drugih republik nismo vedno navajeni.

Pomembnejše pomanjkljivosti v knjigi težko najdemo. Zato bi navedli le nekaj manjših pripomb. Pri splošnem pregledu, ki seveda zajema tako raznolično deželo, bi bilo koristno dati sproti še več regionalnih primerjav. Na večini kartogramov, zlasti tistih o industriji, so objekti označeni samo po lokaciji, ne pa po velikosti in intenzivnosti, zato nikjer ne dobimo stvarne slike o obsegu industrializacije po posameznih predelih. Zelo koristna bi bila splošna karta o industrializaciji. Pri navedbi manjšin v Jugoslaviji pogrešamo omembo italijanske manjšine. Precej na kratko je odpravljen turizem, slika o socialističnem sektorju v kmetijstvu pa izzveni morda nekoliko preoptimistično. Pri regionalni razčlenitvi Slovenije sta se avtorja preveč omejila samo na Kranjsko (kar ni samo njuna napaka), tako da se skoraj zdi, da Slovenijo delimo le na Gorenjsko, Dolenjsko in Notranjsko. Podravske Slovenije je vtisnjen preveč samo gorski značaj, komaj pa dobi bralec vtis o nizki, subpanonski, še močno agrarni in zaostali severovzhodni Sloveniji. Če primorsko Slovenijo tako rekoč v celoti označimo kot »dolino Soče«, se nam seveda lahko zgodi, da to »dolino« proglasimo kot »bogat kmetijski rajon s subtropskim podnebjem« kar na žalost ni povsem res. Med manjšimi spodrsjljaji bi omenili še anahronistični poimenovanji Guštanj (danes Ravne) in Dolnja Lendava (danes samo Lendava), pa tudi z umestnostjo naziva »Ptujška kotlina« bi težko soglašali.

V celoti pa odlikujeta knjižico preglednost in zanesljivost. Avtorjema smo za njo lahko samo hvaležni.

Svetozar Hlešč

Regional'noe razvitie i geografičeskaja sreda. Akademija Nauk SSSR, Sovet po meždunarodnim naučnim svjazam v oblasti regional'nih issledovanii. Nacional'nii komitet sovjetskih geografov, Moskva 1971, strani 462.

Za evropsko regionalno konferenco MGU sta Nacionalni komite geografov SSSR in Svet za mednarodne znanstvene zveze na področju regionalnih proučevanj pri Akademiji znanosti SSSR posredovala ta zbornik, ki ga je uredil redakcijski kolegij v sestavi V. A. Anučin, (odgovorni urednik), A. A. Minc, J. M. Pavlov, N. A. Utenkov, G. N. Utkin in D. I. Šaško. V glavnem prinaša knjiga prispevke sodelavcev, geografov in negeografov, zadnji čas zelo aktivne sovjetske inštitucije SOPS (*Sovet po izučeniju proizvoditel'nih sil pri Gosplane SSSR*), pri kateri odločilno sodelujeta od geografov akademik N. N. Nekrasov in naš znanec V. A. Anučin.

Knjiga je značilna v več pogledih. Večina prispevkov v njej nam dokazuje, da je vloga sovjetskih geografov pri praktičnem obravnavanju regionalne problematike zelo pomembna, da se pri tem odločilno uveljavlja kompleksno pojmovanje te problematike (kompleksno regionalno obravnavanje proizvodjalnih sil namesto obravnavanja po panogah), da se pri tem vedno

več pozornosti posveča razen sami proizvodnji tudi infrastrukturi in da želijo sovjetski geografi svoje metode obravnavanja regionalne problematike preizkusiti tudi v mednarodnem merilu, predvsem še ob primerih drugih socialističnih držav in držav t. im. »tretjega sveta«.

Knjiga ima dva dela, prvi obravnava problematiko regionalnih raziskav v ZSSR, drugi pa v inozemstvu. V prvem delu so objavljene tele razprave: N. N. Nekrasov »Znanstvene osnove generalne sheme razmestitve proizvodnih sil ZSSR za periodo do 1980 let« (avtorjev referat na budimpeštanski konferenci). — V. A. Anušin, »Obdajajoče okolje kot objekt regionalnih raziskav (prav tako avtorjev referat za budimpeštansko konferenco, ki pa vsebuje tudi znane avtorjeve opredelitve pojma »geografsko okolje«). — A. A. Mine, »Vloga prirodnih virov v regionalnem ekonomskem razvoju Sovjetske zveze«. — P. A. Letunov-N. N. Ostrovnaia, »Prirodni pogoji za razvoj in razmestitev vodnih melioracij v ZSSR«. — D. I. Šaško, »Bonitiranje in ekonomsko vrednotenje zemlje v regionalnem planiranju«. — M. M. Albegov-M. B. Golubickaja-J. I. Solodilov, »O shemi povezave panožnih in regionalnih planov razvoja in razmestitve industrije«. — V. F. Kosov, »Medpanožni proizvodno-tehnološki kompleksi in njihova vloga v regionalnem planiranju«. — A. G. Lis, »Planiranje in optimizacija razmestitve proizvodnje v ekonomskem rajonu (na primeru Beloruske SSR)«. — G. A. Privolovskaja-T. T. Runova, »Teritorialne povezave virov in regionalne posebnosti ekstraktivne in predelovalne industrije«. — N. A. Utenkov, »Infrastruktura in njena vloga v regionalnem razvoju«. — A. D. Uljanov-S. I. Hvatov, »Socialna infrastruktura in problem planiranja življenjske ravni v regionalnem prerezu«. — V. A. Kerov, »Vprašanja izrabe metod omrežja v regionalnem planiranju«. — E. S. Starostin, »Kartografska metoda v ekonomskih raziskavah regionalnih problemov«.

V drugem delu je na prvem mestu referat J. M. Pavlova, »Nekatera vprašanja metodike regionalnih raziskovanj, ki jih vrše mednarodne organizacije«. Slede prispevki: St. Leszczyki, »Znanstvene osnove perspektivnega plana teritorialnega razvoja dežele (Poljske)«. — E. B. Alaev, »Metodična vprašanja regionalnega planiranja v deželah v razvoju«. — L. N. Karpov-O. V. Sdasjuk-G. N. Utkin, »Analiza osnovnih smeri in metodologije regionalnih ekonomskih raziskav v sistemu OZNe«. — G. V. Sdasjuk-G. N. Utkin »Nekateri principi regionalnega razvoja industrializirajočih dežel, tretjega «. — I. V. Višnjakova, »O pokazateljih ravni teritorialnega razvoja gospodarstva (na primeru Jugoslavije), kjer gre manj za podrobno konkretno obravnavo razlik v razvojni stopnji posameznih področij Jugoslavije, temveč v glavnem le za metodološko stran, saj avtorica odreja veljavnost uporabi samo podatka o narodnem dohodku na prebivalca, temveč šteje — po pravici — za nujno tudi vključitev drugih navedb in indeksov, zlasti tistih o ravni razvoja infrastrukture in o možnosti ter stopnji njene izrabe. Ob tem pa avtorica vendar pravilno poudarja, da v SFRJ ne gre samo za razlike v razvitosti med posameznimi republikami in pokrajinami, temveč tudi v mejah samih republik. — E. N. Nikolskaja, »Karte za ekonomske raziskave v LR Madžarski«.

Knjiga, ki zlasti glede ZSSR vsebuje tudi precej konkretnega gradiva, je vsekakor dragocen prispevek k metodologiji »aplicirane geografije«.

Svetozar Ilešič

Iz češkoslovaške geografske književnosti

J. Demek-M. Střida et al.: *The Geography of Czechoslovakia*. Academia, Prague 1971. Strani 330, 16 strani barvnih prilog.

V zadnjih letih je marsikatera od naših sosednjih držav (Madžarska, Romunija, Bolgarija) izdala v tujih jezikih za inozemske geografe in druge uporabnike obsežno monografijo svoje dežele. To nalogo je tudi za ČSSR opravil Geografski inštitut češkoslovaške Akademije pod uredništvom J. Demeka in M. Střide. V uvodu je sicer rečeno, da je glavni namen knjige da prikaže kompleksno sliko geografskega okolja Češkoslovaške. Dejansko pa knjiga obsežno podaja tudi sliko o tem, kaj je družba v tem okolju ustvarila. Pojem »okolja« ki bi bil torej tu uporabljen v najširšem mogočem smislu.

Knjiga je razdeljena na tri dele. Uvodni del (avtor K. Kuchař) obravnava razvoj ozemlja ČSSR in navaja glavne kartometrične podatke o njem. Drugi del, katerega urednik je bil J. Demek, obravnava sistematično fizično geografijo ČSSR in sicer najprej strukturo in relief (J. Demek, E. Mazúr in O. Stelcl), nato klimo (E. Quitt), hidrologijo (J. Piše in V. Vlček), pedogeografijo (K. Tarábek), biogeografijo (J. Raušer) ter varstvo narave in pokrajine (J. Rubin). V tretjem delu, ki obravnava ekonomsko (družbeno) geografijo in ki ga je uredil M. Střida, pa so poglavja o gospodarskem razvoju na splošno (M. Střida), o prebivalstvu in naseljih (C. Votrúbec), o geografiji industrije (M. Střida), o geografiji kmetijstva (Z. Hoffmann) in o prometu in turizmu (O. Šlampa).